

Т.П. Гарник, Л.Г. Дудченко, О.В. Калачов, Н.П. Огородникова,
А.Б. Пилипчук, І.П. Крашевець-Любченко, І.А. Скліярова

Нові аромапродукти на фармацевтичному ринку України і перспективи їх використання у холистичній медицині

ПВНЗ «Київський медичний університет УАНМ», Україна

Київський міський клінічний онкологічний центр, Україна

ТзОВ «Натуральні есенції»

INTERNATIONAL JOURNAL REHABILITATION AND PALLIATIVE MEDICINE.2015.2(2):122-124; doi 10.15574/IJRPM.2015.01.122

Наведено відомості про нові аромапрепарати на фармацевтичному ринку України. Із застосуванням сучасної технології отримано гідролати та ефірні олії з ефірноолійної сировини та показано можливості їх використання для регуляції емоційного фону у поліативній допомозі онкохворим на термінальній стадії їх життєвого шляху.

Ключові слова: гідролати, аромотерапія, поліативна допомога, онкологія.

Важливе місце у покращенні якості життя та полегшенні симптомів важкохворих займають фітозасоби. Надзвичайно поширеними серед пацієнтів даної категорії є депресивні розлади, і фітопрепарати дозволяють забезпечити м'який, але досить виразний, антидепресивний ефект, та водночас позбавлені небажаних побічних реакцій, притаманних синтетичним антидепресантам.

Численні клінічні дослідження свідчать про значний вплив натуральних ефірних олій та гідролатів з рослинної сировини на емоційний фон людини [1-4,6-8]. На відміну від галенових препаратів з рослин, вони діють на людський організм делікатніше і глибше [8]. Технологія отримання ефірних олій та гідролатів паровою дистиляцією має переваги перед широко використовуваною у світовій практиці гідродистиляцією [6]. Перш за все парова дистиляція дозволяє зберегти нативність компонентів ефірних олій, притаманих живій рослині. А це, в свою чергу, сприяє розширенню спектра терапевтичної дії отриманих ефіроолійних продуктів. Крім того, гідролати, на відміну від ароматичних вод та ефірних олій, виділених гідродистиляцією, дозволено використовувати внутрішньо без небезпеки подразнення шлунково-кишкового тракту. В арсеналі аромотерапії

вже широко використовуються для регуляції емоційного фону ефірні олії ромашки лікарської, дерев'я звичайного, гісопу лікарського, монарди трубчастої, лаванди вузьколистої, розмарину лікарського, кропу городнього, звіробою звичайного та інших. Деякі ефірні олії, ефективні як антидепресанти, виробляються на підприємстві ТзОВ «Натуральні есенції». Спеціалістами компанії вперше в нашій країні розроблена технологія отримання ефірної олії з квітучої наземної частини гісопу та дерев'я звичайного і проведено хроматографічний аналіз цих фітопродуктів [5].

Отримана паровою дистиляцією ефірна олія із сухої сировини дерев'я має солодкуватий, гіркувато-свіжий аромат з камфорним відтінком. У його складі понад 50% азулену. В аромалампі його доцільно використовувати як самостійно, так і у поєднанні з іншими оліями при безсонні, що супроводжує гіпертензію, та при атеросклерозі. Ефірну олію дерев'я доцільно використовувати в аромасумішах, мазях, кремах, лосьйонах для проблемної шкіри, при судомах, запорі, геморої, циститі, мікозах, випадінні волосся, лупі.

Ефірна олія, отримана шляхом парової дистиляції з насіння кропу городнього, є ефективним засобом для покращення роботи нервової системи та легким снодійним при безсонні. Також знімає алер-

гічний свербіж шкіри, нормалізую травлення, усуває метеоризм. У наших дослідженнях доведено доцільність використання аромаформ кропу городнього у поєднанні з аромаформами ромашки лікарської, особливо у дітей та людей похилого віку.

Ефірна олія гісопу лікарського та меліси лікарської, отримані паровою дистиляцією із сухої квітучої надземної частини рослин, сприяли зняттю емоційної напруженості та лабільності. Терапевтичний ефект значно підвищується при застосуванні суміші цих олій. Нормалізується робота серцево-судинної системи та полегшується дихання при астматичному бронхіті. Ефірна олія гісопу у нерозбавленому вигляді ефективно видаляє бородавки, папіломи та мозолі. Слід зауважити, що ефірна олія гісопу показана при гіпотензії та сприяє нормалізації роботи шлунково-кишкового тракту.

Ефірна олія звіробою, отримана паровою дистиляцією із сухої квітучої надземної частини рослини, усуває нервову напругу, безсоння, роздратування, а також біль і набряки при травмах. Ефірну олію звіробою доцільно використовувати у мазях як протизапальний засіб при дерматитах, екземі, герпесі та оперізуючому лишай. Має широкий спектр антибактеріальної та антивірусної дії.

Фахівцями ТзОВ «Натуральні есенції» вперше у нашій країні розроблена технологія та розпочато виробництво таких фітопродуктів, як гідролати.

Гідролати трав – це водяна суспензія, яка має рН від 3,5 до 6. У ній є невелика кількість ефірних олій, органічних кислот, пігменти рослин, флавоноїди, вітаміни, мінерали тощо. Гідролати відрізняються від ароматної квіткової води тим, що мають інший молекулярний склад, їх можна застосовувати внутрішньо.

Технологія отримання гідролатів полягає в тому, що при паровій дистиляції молекули води екстрагують з рослин тільки легкі молекули, а більш важкі молекули (гіркоти, віск тощо) залишаються у сировині. Ці легкі молекули корисних речовин лишаяються незмінними, такими, які були в рослині, не втрачаючи своїх природних властивостей. Завдяки цим властивостям гідролати нормалізують обмінні процеси в організмі, виводять шлаки, зміцнюють імунітет.

Кисле середовище всіх гідролатів пригнічує життєдіяльність бактерій, грибків та вірусів. Гідролати є ефективними протизапальними, протигрибковими та антивірусними натуральними фітозасобами, які не подразнюють клітини органів та тканин. Вони є дуже ефективними при застосуванні у дітей.

Гідролат деревію звичайного покращує кровообіг, зміцнює судини, усуває набряки та біль судин при варикозному розширенні вен, геморої, ендоме-

тріозі та болючих менструаціях, усуває кровотечі. Також гідролат деревію сприяє покращенню перетравлення жирної їжі, стимулює роботу печінки, є легким жовчогінним засобом, виводить зайву рідину з організму.

Гідролат меліси є сильним антиоксидантом, протівірусним та протибактеріальним фітозасобом. Йому притаманні заспокійливі, імуностимулюючі, відновлювальні та протизапальні властивості. Дуже ефективний при герпесі, як профілактика грипу та сезонних алергій. Рекомендовано використовувати при ішемічній хворобі серця, вегето-судинній дистонії, аритмії, ревматизмі.

Гідролат заспокоює, знижує артеріальний тиск, знімає депресію, тривогу, безсоння, дитячу істерику, мігрень та головний біль. Знижує апетит при переїданні. Ефективний для гіперактивних дітей.

Способи використання гідролату меліси. Дорослим 2 чайні ложки гідролату розвести в 1 літрі фільтрованої води, пити протягом дня маленькими порціями; курс – три тижні, перерва – один тиждень. Курс можна повторювати. Дітям 1 чайну ложку гідролату розвести в 0,5 літрі води, пити протягом дня невеликими ковтками. Ванночки вечірні для дітей: додати 1 чайну ложку гідролату меліси у воду. Компреси: змочити бавовняну тканину теплим гідролатом меліси, покласти тканину на проблему зону, при головному болю – на скроні на 30 хвилин, не перегрівати. Антивікова програма – щоденне очищення шкіри обличчя: на ніч розвести гідролат меліси водою у пропорції 1:1 (1 ч. л. гідролату на 1 ч. л. фільтрованої води); лосьон – протирати шкіру обличчя вранці та ввечері нерозбавленим гідролатом.

Гідролат кропу є ефективним фітозасобом при хронічних бронхітах, пневмонії. Розріджує та видаляє мокротиння з бронхів і легенів, зміцнює судини. Виводить з організму шлаки, усуває біль при подагрі, спазматичні болі. Ефективний при кандидозах, інших грибкових захворюваннях; покращує травлення, усуває коліки, болі в животі, запори.

Гідролат кропу рекомендовано при порушеннях сечостатевої сфери у чоловіків (простатити, аденоми простати), а у жінок використовують при захворюванні яєчників, порушенні менструального циклу, ПМС, зняття приливів при клімаксі. Засіб покращує лактацію.

Гідролат гісопу є тонізуючим фітозасобом, який нормалізує роботу всіх відділів імунної системи. Тонізує серцеву діяльність та судини. Знижує підвищене згортання крові. Ефективний при захворюванні дихальної системи, синуситах, тонзиліті, гаймориті. Усуває запалення ясен, рекомендований при стоматитах, пародонтозі. Сприяє швидкому загоєнню ран, гематом, забиттів, усуває папіломи,

пом'якшує рубці, усуває метеозалежність, доцільно застосовувати при лікуванні аутоімунних дерматитів, мокнучої екземи.

Способи використання гідролату гісопу. Для прийому всередину 1–2 чайні ложки гідролату розвести у 250 мл води (денна порція) і пити невеликими ковтками три рази на день, курс – три тижні, перерва – один тиждень. Потім курс можна повторити. Для інгаляцій розвести 1 чайну ложку гідролату гісопу на 2 чайні ложки теплої води. Робити інгаляції 1–2 рази на день, курс – три дні;

м'які інгаляції – додати 20 мл у гарячу воду й дихати парами у кімнаті. Компреси на очі: змочити ватні диски нерозведеним гідролатом і тримати на повіках 5–10 хвилин. Знімає втому, біль очей, набряки повік. Лікування папілом: змочити ватну серветку чистим гідролатом гісопу, тримати на проблемній зоні 10–15 хвилин, повторити протягом дня 2–3 рази. Щоденний догляд за шкірою (тонік): протирати шкіру ватним тампоном 2–3 рази на день. Лікування себореї та лупи: змочити вимите волосся гідролатом гісопу, не змивати.

Література

1. Дудченко Л. Г. *Ароматерапии и ароматический массаж* / Л. Г. Дудченко, Г. П. Потебня, Н. А. Кривенко. – Киев : ИД «Максимум», 1999. – 352 с.
2. *Эфиролійні та жиролійні рослини* / Дудченко Л. Г., Коновалова О. Ю., Гарник Т. П. [та ін.]. – Київ : ЧП «Блудчий М.І.», 2010. – 496 с.
3. Редфорд Дж. *Полная книга семейной ароматерапии* / Дж. Редфорд. – Минск : Попурри, 1996. – 240 с.
4. Стикс В. *В царстве запахов. Эфирные масла и их действие* / В. Стикс, У. Вайгерштоффер. – Москва–Вена : Навес, 1995. – 125 с.
5. ТУ У 10.8-36622669-002:2014 *Гідролати. Розроблено І. А. Складовою.* – 2013 р.
6. Catty Suzanne *Hydrosols: the next aromatherapy Healing.* –, Rochester, Vermont : Arts Press, 2001. – 290 с.
7. Lawless J. *The illustrated encyclopedia of essential oils. The Complete Guide to the Use of Oils in Aromatherapy and Herbalism* / J. Lawless. – Boston, 1999. – 356 p.
8. Tisserand R. B. *The art of aromatherapy* / R. B. Tisserand. – Vermont : Yealing arts press Rochester, 1990. – 323 p.

Новые аромапродукты на фармацевтическом рынке Украины и перспективы их использования в холистической медицине

Т.П. Гарник, Л.Г. Дудченко, А.В. Калачев, Н.П. Огородникова, А.Б. Пилипчук, И.П. Крашевец-Любченко, И.А. Складова

ПВУЗ «Киевский медицинский университет УАНМ», Украина

Киевский городской клинический онкологический центр, Украина

ТОО «Натуральные эссенции»

Приведены сведения о новых аромапрепаратах на фармацевтическом рынке Украины. С применением современной технологии получены гидролаты и эфирные масла из эфиромасличного сырья и показаны возможности их использования для регуляции эмоционального фона в паллиативной помощи онкобольным в терминальной стадии их жизненного пути.

Ключевые слова: гидролаты, ароматерапия, паллиативная помощь, онкология.

New aromatherapy products in the pharmaceutical market of Ukraine and the prospects for their use in holistic medicine

T.P. Garnik, L.G. Dudchenko, O.V. Kalachov, N.P. Ogorodnikova, A.B. Pilipchuk, I.P. Krashevets-Lubchenko, I.A. Sklyarova

PHEI Kyiv Medical University UANM

Kiev City Clinical Center

LLC «Naturalni esentsii»

An aroma-New data on drugs in the pharmaceutical market of Ukraine. With the use of modern technology obtained hydrolate and essential oils of raw material shown its possible use for regulating emotional background in assisting cancer patients on terminal stage of their life.

Key words: hydrolate, aromatherapy, palliative help, oncology, drugs.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Гарник Тетяна Петрівна – д.мед.н., проф., зав. каф. фітотерапії, гомеопатії, біоенергоінформаційної медицини ПВУЗ «Київський медичний університет УАНМ», головний позаштатний спеціаліст МОЗ України за фахом «Народна та нетрадиційна медицина», президент ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України». E-mail: phitotherapy.chasopys@gmail.com

Дудченко Л.Г. – к.б.н., ст.н.співр. Київського медичного університету УАНМ/

Калачов Олександр Володимирович – зав. відділенням паліативної медицини Київської міської онкологічної лікарні. E-mail: akalachev36@gmail.com